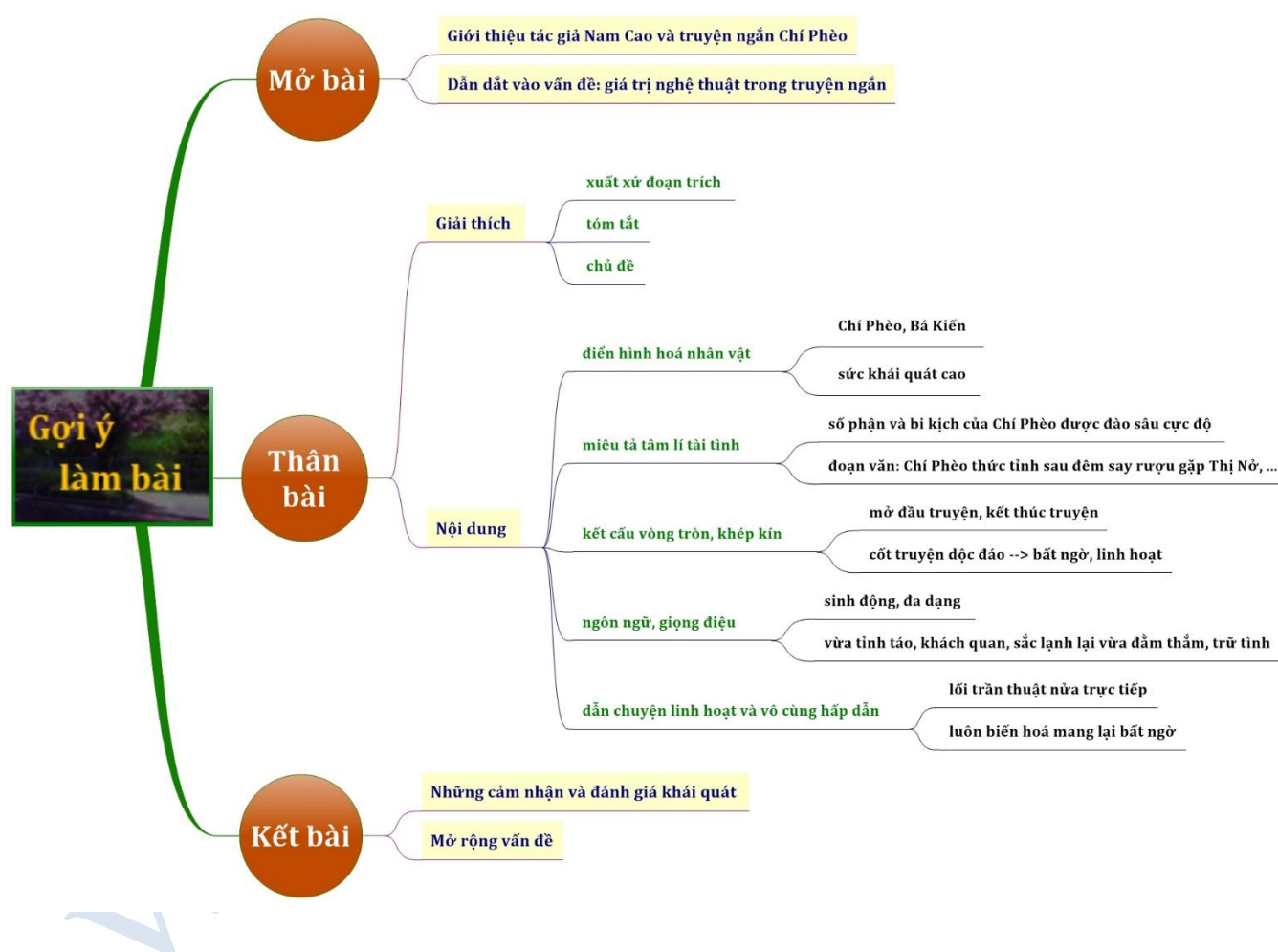

VĂN MẪU LỚP 11

ĐỀ BÀI: GIÁ TRỊ NGHỆ THUẬT TRONG TRUYỆN NGẮN CHÍ PHÈO CỦA NAM CAO

A. SƠ ĐỒ TÓM TẮT GỢI Ý

B. DÀN BÀI CHI TIẾT

1. Mở bài

- Giới thiệu về tác giả Nam Cao và truyện ngắn Chí Phèo
- Dẫn dắt vào vấn đề: giá trị nghệ thuật trong truyện ngắn Chí Phèo

2. Thân bài

- Khái quát chung
 - Xuất xứ: Nam Cao đặt tên cho tác phẩm này là Cái lò gạch cũ, 1941 đổi lại là Đôi lứa xứng đôi, 1945 sửa lại là Chí Phèo, in trong tập Luống cày.
 - Tóm tắt:
 - Chủ đề: Qua số phận của nhân vật Chí Phèo, nhà văn Nam Cao đã lên án sâu sắc xã hội tàn bạo, chà đạp lên nhân phẩm con người đồng thời thể hiện tình thương yêu sâu sắc và niềm tin vào bản chất lương thiện của con người.
- Nội dung
 - Nghệ thuật điển hình hoá nhân vật: Chí Phèo, Bá Kiến là những điển hình đặc sắc trong tác phẩm. Vừa sinh động, độc đáo, không lặp lại, các nhân vật này mang sức khái quát cao cho mỗi xung đột diễn ra khốc liệt ở nông thôn Việt Nam trước cách mạng, đặc biệt là nhân vật Chí Phèo. Hắn là điển hình sinh động cho những người nông dân cổ cùng bị hủy hoại, tha hoá đến tận cùng bởi thế lực tàn bạo.--> xây dựng nhân vật điển hình sắc nét
 - Nghệ thuật miêu tả tâm lí tài tình trong tác phẩm tạo nên những đoạn văn tuyệt bút. Số phận và bi kịch của Chí Phèo được đào sâu cực độ qua những đoạn văn hay như đoạn Chí Phèo thức tỉnh sau đêm say rượu gặp Thị Nở; đoạn Chí Phèo bị cự tuyệt tình yêu...
 - Kết cấu vòng tròn, khép kín đã tạo nên chiều sâu cho thiên truyện (Mở đầu truyện bằng hình ảnh đứa bé trần truồng xám ngắt nằm bên chiếc lò gạch cũ, kết thúc bằng hình ảnh Thị Nở nhìn nhanh xuống bụng mình và thoáng nghĩ đến một cái lò gạch xa xôi vắng người qua lại...). Kết cấu này cho thấy số phận bế tắc, quẩn quanh không lối thoát của kiếp người trong xã hội bóc lột. Chí Phèo chết nhưng còn bao nhiêu số kiếp Chí Phèo tái diễn?--> Cốt truyện độc đáo, các tình tiết giàu kịch tính, luôn biến hoá mang lại nhiều bất ngờ cho người đọc
 - Ngôn ngữ, giọng điệu của Nam Cao được thể hiện một cách sinh động, đa dạng trong truyện ngắn này. Ngôi bút hiện thực vừa tỉnh táo, khách quan, sắc lạnh lại vừa đậm thắm, trữ tình như hòa quyện, xuyên thấm vào nhau. Ngoài ra, giọng trần thuật cũng thay đổi phù hợp với diễn biến tâm lý nhân vật, khi thì dùng lời kể trực tiếp, khi thì nửa trực tiếp, khi lại có sự đan xen giữa hai giọng kể trên một cách

nhịp nhàng, nhuần nhuyễn (đoạn văn mở đầu tác phẩm, đoạn miêu tả tâm trạng khi ăn bát cháo hành, đoạn độc thoại nội tâm của Bá Kiến).

- Cách dẫn chuyện linh hoạt và vô cùng hấp dẫn: Đoạn mở đầu rất độc đáo gây ấn tượng mạnh bi lối trần thuật nửa trực tiếp, có sự đan xen giữa lời người kể chuyện (*"Hắn vừa đi vừa chửi..."*) với độc thoại của nhân vật (*"Ờ! Thế này thì tức thật!..."*). Tác giả đã phá vỡ trật tự thông thường, dùng lối tự sự theo dòng nội tâm nhân vật để thuật lại diễn biến sự việc. Vì thế, trong lời trần thuật, hiện tại và hồi ức cứ lồng ghép vào nhau (đoạn mở đầu, đoạn tả Chí Phèo *"bâng khuâng tỉnh dậy sau một cơn say rất dài"* ở cuối truyện,...), lời người kể và lời nhân vật có khi nhập vào nhau khiến cho điểm nhìn trần thuật cũng thay đổi một cách linh động (lúc thì câu chuyện được thuật lại bằng một cái nhìn khách quan từ bên ngoài, lúc lại chuyển hoá thành điểm nhìn chủ quan của nhân vật từ bên trong). So với dung lượng của một truyện ngắn thì đây là một truyện tương đối dài, nhưng nó không hề nhàm chán bởi cách dẫn chuyện luôn biến ảo cùng những độc thoại nội tâm sinh động (chẳng hạn độc thoại nội tâm của Chí Phèo sau cơn tỉnh rượu).

3. Kết bài:

- Những cảm nhận và đánh giá khái quát về vấn đề
- Mở rộng vấn đề bằng suy nghĩ và liên tưởng của mỗi cá nhân

C. BÀI VĂN MẪU

Nam Cao là một nhà văn luôn thành công ở hai phương diện của sáng tác đó là khám phá về nội dung và phát minh sáng tạo về hình thức. Chính điều đó đã nâng tầm vóc nhà văn Nam Cao thành một nhà văn lớn, một tác gia lớn của nền văn xuôi hiện đại. Truyện ngắn Chí Phèo 1941 đã được xếp vào hàng kiệt tác bởi Nam Cao đã *"khơi những nguồn chưa ai khơi, sáng tạo những gì chưa có"* cả về nội dung và nghệ thuật. Ở tác phẩm này nhà văn Nam Cao đã thể hiện được một trình độ bậc thầy về nghệ thuật xây dựng nhân vật sống động, khám phá miêu tả sâu sắc tâm lí nhân vật, kết cấu tác phẩm một cách độc đáo và có một vốn ngôn ngữ phong phú sinh động cho mọi loại hình nhân vật. Theo dõi từng trang truyện ngắn đặc sắc này chúng ta sẽ thấy rất rõ tài nghệ đó của Nam Cao.

Nói đến văn xuôi là nói đến nghệ thuật xây dựng nhân vật, mỗi nhà văn có một cách thể hiện khác nhau và thành công ở những mức độ khác nhau. Đối với nhà văn Nam Cao ở tác phẩm này thì ông đã xây dựng được thành công cả tuyến nhân vật chính diện và phản diện và không những thành công mà thành công ở cấp điển hình.

Về các nhân vật phản diện nhà văn tập trung vào ba nhân vật đó là Bá Kiến, Lí Cường và Đội Tảo. Trong đó tác giả tập trung khắc hoạ bản chất của nhân vật Bá Kiến, Bá Kiến thức sự là một con hổ biết cười. Đối với một con mồi như Chí Phèo khi thì Bá Kiến nhỏ nhẹ để làm mềm nhũn Chí Phèo, có khi thì Bá Kiến dọa nạt bằng những lời lẽ có gang có thép. Ngoài cái thủ đoạn đó thì Bá Kiến được tác giả liệt kê ra nhiều thủ đoạn thâm độc xảo quyệt. Với những nét khắc hoạ đó nhà văn đã dựng lên được một Bá Kiến rất sống động, rất điển hình cho bọn cường hào ác bá ở nông thôn trước cách mạng tháng tám.

Về nhân vật chính diện nhà văn tập trung vào hai nhân vật và mối quan hệ của hai nhân vật đó là Chí Phèo và Thị Nở. Hai nhân vật này có số phận khác nhau nhưng lại làm sáng tỏ cho nhau. Trong đó Thị Nở thực chất là nhân vật để làm nổi bật con người Chí Phèo, bi kịch Chí Phèo. Chí Phèo hiện hình dưới ngòi bút của Nam Cao có số phận rất duyên từ xuất thân đến đời sống, nhưng Chí Phèo là nhân vật điển hình vì bên cạnh Chí Phèo còn có Năm Thọ, Binh Chức là những hình đồng dạng với Chí Phèo. Có thể khẳng định thành công nhất về mặt nghệ thuật của tác phẩm Chí Phèo là xây dựng được hai điển hình văn học, trong đó điển hình nổi bật nhất là nhân vật Chí Phèo.

Nói đến văn xuôi là nói đến nhân vật, nói đến nhân vật là nói đến tâm lí tính cách nhân vật, nói đến tác phẩm Chí Phèo là người ta nghĩ ngay đến cái tinh tế của nhà văn trong việc phát hiện ra được những nét tâm lí rất thật rất đúng của những con người tưởng là không có những nét tâm lí đó. Mỗi nhân vật sở dĩ thành công bởi những nét tâm lí tính cách khác nhau. Tâm lí của Bá Kiến là biết tâm lí của người đời, biết mềm nắn rắn buông, tâm lí của vợ Bá Kiến là hiếu kì lẳng lơ, tâm lí của người nông dân là sợ tai hoạ.

Khả năng miêu tả tâm lí sâu sắc nhất của Nam Cao trong tác phẩm này là đã khám phá được diễn tả được tâm lí của nhân vật chính đó là Chí Phèo và Thị Nở. Người đọc rất tâm đắc với nhà văn rất cảm phục nhà văn khi Nam Cao phát hiện được tâm lí của Chí Phèo khi gặp Thị Nở. Khi Chí Phèo nhận được bát cháo hành từ tay Thị Nở, Chí Phèo từ ngạc nhiên rồi sau đó là mắt ươn ướt cảm động và tiếp đến là có cái gì đó như là ăn năn

muốn làm hoà với mọi người rồi làm nũng với Thị như với mẹ đó là những nét tâm lí rất thật của những con người muốn được tái sinh. Cái sâu sắc của Nam Cao chính là chỗ đó.

Một biểu hiện nghệ thuật độc đáo của tác phẩm đó là cách tổ chức kết cấu tác phẩm. Đó là một cách kết cấu vừa linh hoạt vừa độc đáo vừa đa dạng. Cái độc đáo đầu tiên của kết cấu tác phẩm là tác giả đã đảo ngược thời gian đi từ hiện tại rồi đến quá khứ rồi đến hiện tại. Một biểu hiện của kết cấu không mới nhưng lại rất hợp lí ở tác phẩm này đó là kết cấu theo lối khép kín. Nhà văn mở đầu tác phẩm bằng một lò gạch cũ nơi Chí Phèo ra đời rồi kết thúc tác phẩm cũng một lò gạch cũ với một sự liên tưởng một Chí Phèo con sắp ra đời. Cái vòng luẩn quẩn của cuộc đời Chí Phèo vẫn cứ tiếp diễn đó là vòng luân hồi nhưng lại bế tắc. Ý nghĩa của tác phẩm toát ra rất sâu sắc từ kết cấu này.

Ngoài hai kiểu kết cấu trên nhà văn đã tổ chức được một sự đa dạng của hành văn khi thì độc thoại khi thì đối thoại, khi thì kể, khi thì tả, khi thì tường thuật.

Một phương diện nghệ thuật mà nhà văn rất thành công ở truyện ngắn Chí Phèo đó là cách sử dụng ngôn ngữ rất phù hợp với từng đối tượng nhân vật. Ngôn ngữ của bọn Bá Kiến, Lí Cường là ngôn ngữ của bọn bề trên khi mềm mỏng khi đanh rắn rất biến hoá. Ngôn ngữ của các nhân vật như Chí Phèo, Thị Nở thì rất quê mùa có khi là tục tằn thô lỗ đó là loại ngôn ngữ phù hợp với tính cách nhân vật. Nhìn chung tác phẩm viết về đề tài người nông dân nên ngôn ngữ mà tác giả sử dụng trong tác phẩm là loại ngôn ngữ bình dân chân quê, rất phù hợp với cảnh và tình của tác phẩm.

Truyện ngắn Chí Phèo là một trong những truyện ngắn xuất sắc tiêu biểu của văn học hiện thực trước cách mạng tháng tám nói chung của nhà văn Nam Cao nói riêng. Tác phẩm này thành công trên nhiều phương diện cả nội dung và hình thức, nhưng đặc biệt nhất vẫn là nghệ thuật xây dựng kết cấu tác phẩm. Cùng một vấn đề rất phổ biến của xã hội lúc bấy giờ nhưng với tài nghệ của mình Nam Cao đã diễn hình hoá được cả hai loại nhân vật chính diện và phản diện. Đọc tác phẩm này chúng ta vừa cảm phục được cái tâm của tác giả lại vừa cảm phục cái tài của tác giả. Cái tâm và cái tài đó là tiền đề để nhà văn thành công ở tác phẩm này..

Website **HOC247** cung cấp một môi trường **học trực tuyến** sinh động, nhiều **tiện ích thông minh**, nội dung bài giảng được biên soạn công phu và giảng dạy bởi những **giáo viên nhiều năm kinh nghiệm, giỏi về kiến thức chuyên môn lẫn kỹ năng sư phạm** đến từ các trường Đại học và các trường chuyên danh tiếng.

I. Luyện Thi Online

Học mọi lúc, mọi nơi, mọi thiết bị – Tiết kiệm 90%

- **Luyện thi ĐH, THPT QG:** Đội ngũ **GV Giỏi, Kinh nghiệm** từ các Trường ĐH và THPT danh tiếng xây dựng các khóa **luyện thi THPTQG** các môn: Toán, Ngữ Văn, Tiếng Anh, Vật Lý, Hóa Học và Sinh Học.
- **Luyện thi vào lớp 10 chuyên Toán:** Ôn thi **HSG lớp 9** và **luyện thi vào lớp 10 chuyên Toán** các trường **PTNK, Chuyên HCM (LHP-TĐN-NTH-GĐ), Chuyên Phan Bội Châu Nghệ An** và các trường Chuyên khác cùng **TS. Trần Nam Dũng, TS. Phạm Sỹ Nam, TS. Trịnh Thanh Đèo và Thầy Nguyễn Đức Tấn**.

II. Khoá Học Nâng Cao và HSG

Học Toán Online cùng Chuyên Gia

- **Toán Nâng Cao THCS:** Cung cấp chương trình Toán Nâng Cao, Toán Chuyên dành cho các em HS THCS lớp 6, 7, 8, 9 yêu thích môn Toán phát triển tư duy, nâng cao thành tích học tập ở trường và đạt điểm tốt ở các kỳ thi HSG.
- **Bồi dưỡng HSG Toán:** Bồi dưỡng 5 phân môn **Đại Số, Số Học, Giải Tích, Hình Học và Tổ Hợp** dành cho học sinh các khối lớp 10, 11, 12. Đội ngũ Giảng Viên giàu kinh nghiệm: **TS. Lê Bá Khánh Trình, TS. Trần Nam Dũng, TS. Phạm Sỹ Nam, TS. Lưu Bá Thắng, Thầy Lê Phúc Lữ, Thầy Võ Quốc Bá Cẩn** cùng đội HLV đạt thành tích cao HSG Quốc Gia.

III. Kênh học tập miễn phí

*HOC247 NET cộng đồng học tập miễn phí
HOC247 TV kênh Video bài giảng miễn phí*

- **HOC247 NET:** Website học miễn phí các bài học theo **chương trình SGK** từ lớp 1 đến lớp 12 tất cả các môn học với nội dung bài giảng chi tiết, sửa bài tập SGK, luyện tập trắc nghiệm miễn phí, kho tư liệu tham khảo phong phú và cộng đồng hỏi đáp sôi động nhất.
- **HOC247 TV:** Kênh **Youtube** cung cấp các Video bài giảng, chuyên đề, ôn tập, sửa bài tập, sửa đề thi miễn phí từ lớp 1 đến lớp 12 tất cả các môn Toán- Lý - Hoá, Sinh- Sử - Địa, Ngữ Văn, Tin Học và Tiếng Anh.